

משה ידבר והאלוקים יעננו בקול...

כשמעיינים היטב בתנ"ך איפה בא מלת "ויען" [111 פעם] נראה כי בא כשיש איזה "דיבור ארוך" כלומר פלוני נותן כאן "דרשה שלימה" ואין מתפרש כלל and he answered בראשית פרק יח ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אברהם בא בטענות ובדין ודברים להוכיח את צדקת סדום... בראשית פרק כג ויען עפרון החתני את אברהם עפרון מאריך איך הוא אוהב כ"כ את אברהם והוא מוכן לתת בו בלי שום טענה כדרך הרשעים שמדברים הרבה כדי להחניף בראשית פרק כז ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתינו לך מאחר שעשו צועק צעקה גדולה ומרה-- יצחק חייב לפייסו ולהצטדק בפניו שממש לא נשאר כלום בידו ואין לו מה לעשות... אנוס אני.. והאריך בדברי פיוס [כדרך המקרא אשר מביא רק תמצית השמועס] וענית ואמרת גבי פרשת בכורים-- יש כאן קריאת פרשת שלימה מגלות מצרים עד ביאת ארץ ישראל.. וענו הלוויים וכו' פרשה ארוכה מברכות וקללות כלפי הר גריזים ועיבל. וכן תדקדק בעניין זה

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מה עמוד א
 אמר רבי שמעון בן פזי: מנין שאין המתרגם רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא - שנאמר: משה ידבר והאלהים יעננו בקול; שאין תלמוד לומר בקול, ומה תלמוד לומר בקול - בקולו של משה.
 לפי מאמר זה מתפרש המקרא כ"הקדמה" למתן תורה --- איך היתה נעשית? שהרי מבואר בפסוק שישראל אמרו למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות" נמצא שחזן ממאמר הראשון [אנכי ולא יהיה] ששמעו ישיר את קול ד' מדבר מתוך האש-----שמעו את שאר הדברות מפי משה [והקב"ה הסכים על ידם שטוב ביקשו "היטיבו אשר דברו"] אך הקב"ה רצה "להסכים על ידו" ועל

כן השמיע "קול ענייה" אחריו = והאלוקים יעננו בקול. מה זה ענייה? מצינו בהלל שאחד קורא והצבור "עונין הללויה" וכן מצינו בקינה על המת משנה מסכת מועד קטן פרק ג נשים במועד מענות אבל לא מטפחות. שעונות יחד איזה פזמון וchorus אחר דברי המקוננת [כך היה דרכן בכל הספד לשכור נשים מקוננות ומענות] [ואף בארמית יש "אנן מה נעני בתרייהו" כלומר יש לך שיר "ווי לן דמיתנא.."] מה chorus שאנחנו צריכים לענות????...] כשירד משה מן ההר אמר משה לא קול ענות גבורה ולא קול ענות חלושה---קול ענות אנכי שומע. ושמעתי ממו"ר ר' אביגדור זצ"ל משה אמר: אינני שומע chorus שמפזמין בשעה שמנצחין, אף לא פזמון שעונין כשנופלין ומנצחין---אבל אני שומע סתם חניגא בעלמא.... a party ואין מנהג ישראל לחגוג חגיגות בעלמא.... יש לנו שבתות וימים טובים ותו לא מידי..

הקב"ה כביכול נעשה "מתורגמן" למשה. כמו שהמתורגמן "מסייע" ומחזק את דברי הקורא. כן הקב"ה חיזק ואימץ דברי משה ע"י "ענייה אחריו בקול" [להבדיל אדם נושא speech ומישהו רוצה להראות הסכמה, עושה whistle לאות הסכמה]

ומזה למדו חכז"ל שאין המתורגמן רשאי להגביה קולו יותר מן הקורא. שהרי הקב"ה היה יכול להגביה קול ה"ענייה" הרבה יותר מקול של משה--אבל לא עשה כן---אלא בקול=בקולו של משה. וזה דוגמה מאלפת איך שיש עומק הפשט בדרשת חז"ל